

V Ě S T N Í K

ČESKOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ RADY AMERICKÉ

Číslo 351

Květen 1985

PO 40. LETECH NÁVRAT DO DUNKIRKU

Dr. L. Rozbořil — Osobní vzpomínka

Je 8. květen 1985 — den vítězství v Evropě, kdy před 40. lety se nacistická branná moc bezpodmínečně vzdala spojencům. Toho dne také složila zbraně německá posádka pevnosti Dunkirk (asi 15,000 vojáků) generálu Aloisi Liškovi, veliteli čsl. obrněné brigády, která obléhala Dunkirk po sedm měsíců.

Naše tanky se ihned tehdy rozjely domů, do Československa a tak jsem nikdy do Dunkirku nevstoupil. Ale dnes je ten veliký den, dnes jsem se opět probudil u Dunkirku, ovšem ne ve vesnici Ghyvalde ale v motelu v městě Bergues. Dnes opět vyjedeme do Dunkirku, ale autobusem, ne na tanku. Dnes budu pochodovat ten vítězný pochod, který jsme minuli před 40. lety.

Je nás asi 30, většinou legionářů z Anglie, 2 z Jižní Ameriky a já jediný ze Spojených států. Ve městě se k nám přidají bratři z Francie. Sraz je u nádraží. Máme ještě chvíli času a tak se vydávám na průzkum města. Na hlavním náměstí, kterému vévodí socha francouzského hrdiny Jean Bart-a, je několik "úředních" aut s tlampači, televizní kamery a zástupy lidí. Jsem mile překvapen jak Francouzi chtějí uctít osvoboditele Dunkirku, své i čsl. vojáky. Jednotky "Svobodné Francie" bojovaly tehdy bok po boku s námi.

Průvod se dává do pohybu — francouzští hodnostáři, francouzské jednotky a veteráni, a naše skupina v čele s pěti praporečnickými. Pochodujeme podle vojenské hudby, "levá, pravá..." nějak nám to již nejde. Jsme v civilu, máme šedivě skráně a prsa zatížená řadami medajlí.

Zastavujeme se u tří pomníků. Na každé zastávce zazní bubny a trubky, prapory se sklánějí, hodnostáři kladou věnce, důstojníci salutují a my stojíme v pozoru. A opět bubny a trubky, prapory se zvedají a pochodujeme dále. Náměstí "Place Jean Bart" je poloprázdné, žádná úřední auta, tlampače a TV kamery. Co se stalo? Ti všichni tam ráno čekali na 4-denní cyklistický závod, který projížděl městem a ne na náš průvod.

Poslední zastávka je před radnicí. Nad portálem je vlastenecký nápis: "... našim synům, kteří zemřeli při obraně vlasti, spravedlnosti a svobody, na bojištích dvou světových válek, ... Marne, Yser, Somme, Flanders, Verdun, Argonne, Dardanelles..." Řečník končí. Jsme pozváni na radnici.

Monsieur Claude Prouvoveur, senátor města Dunkerque, je hlavním řečníkem. Zmiňuje se o účasti čsl. brigády při obléhání Dunkerque. Ještě tři další řečníci a pak se udělují medaile. Ceremonie končí a Francouzsky přinášejí šampaňské. Přijímáme "Viva La France" a "Vive La Tchechoslovaquie libre". A pak zpět do autobusu.

Odpoledne odjíždíme do LaTargette, na čsl. vojenský hřbitov, na kterém je pochováno přes 200 českých a slovenských vojáků, hlavně z první světové války. Br. Maníček (Francie) a br. Kašpar (Anglie) oslovují shromáždění francouzsky. Klademe na pomník věnce, br. Kašpar za čsl. obec legionářskou, já za Čs. národní radu americkou a jiní za další organizace. Slavnost končí čsl. a francouzskou hymnou. Začíná pršet. Je třeba ještě uctít památku polských bratří, kteří mají pomník na protější straně cesty. Br. Karel Vrdlovec splňuje tento úkol za Čs.O.L. položením věnce.

Vracíme se do městečka. Jsme opět hosty na radnici. Mluví p. starosta, br. Maníček a Kašpar. Potom národní hymny, zákusky, šampaňské a přípitky. Za vlast se dobře pije. Den končí společnou večeří v městě Bergues.

Dne 9. května ráno jsme všichni navštívili "Museum krásných umění" v Dunkerque. Francouzi zřejmě považují válečné umění za "krásné", protože v tomto museu je poučná a důkladná výstava o Dunkerque za druhé světové války. Boje v r. 1940 jsou výtečně popsány na mapách na 2 stěnách a i na podlaze a také v nahrané přednášce. Líbí se nám portrét generála A. Lišky, který tam dodali naši bratři z Londýna.

Z musea odjíždím s třemi kamarády osobním autem do vesnice Ghyvelde, u belgických hranic. Tam jsem strávil 7 měsíců svého mládí v rozstřílených domech a v zákopech. Blížíme se vesnici po silnici, po které jsme ve dnech 28. října a 5. listopadu 1944 útočili na Dunkirk. Nic nepoznávám, v pravo i v levo jsou nové domy, větší a hezčí. Zatáčíme do leva a přijíždíme ke kostelu. To je jediná budova, kterou poznávám. Silně přší, ale vystupuji a procházím hřbitovem tak jak jsem to aspoň stokrát dělal v noci a se Sten-gun samopalem. Měli jsme zákop na konci hřbitova a volný rozhled k Dunkirku. Ale i hřbitov je jiný, přeplněný novými hrobočky a i rozhled není, protože v levo v předu byla postavena větší budova. Inu, 40 let!

Jedeme dále, do LaPanne, belgického města, kde jsme jezdívali se pobavit na propustky. Projíždíme a každý z nás si na něco pamatuje — já na hospodu, kde jsme v sobotu dne 5. května 1945 slyšeli jak Praha volá o pomoc. Z LaPanne pokračujeme do vesnice Adinkerke na společný anglo-čsl. hřbitov, kde se scházíme s autobusovou výpravou. Zde leží můj nejlepší přítel z vojny, Imrich Glasel, který padl dne 5. listopadu 1944 při tankovém útoku na Dunkirk. Pokládám na jeho hrob hrstku polních květů. Děšť je milosrdný, kapky deště nerozeznáš od slzí na tváři. A pak br. Vrdlovec a já klademe věnec na pomník. Je ticho, smutné a uctivé. Ukončí je ta krásná melodie Kde domov můj a Nad Tatrou sa blýská. Stojíme v pozoru a zpíváme a dešť nám bije do tváře. Bůh asi zkouší naši věrnost

VESTNIK

May 1985

Organ of the Czechoslovak National Council of America

Published monthly (Except bi-monthly July-August)

Subscription \$5.00 - Outside U.S.A. \$6.00

Editor - Vlasta Vraz

Office: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650

Telephone: 656-1117

VĚSTNÍK

Květen 1985

Organ Československé národní rady americké

Vychází měsíčně (s výjimkou dvojčísla v červenci-srpnu)

Předplatné \$5.00 - Mimo USA \$6.00

Redaktorka - Vlasta Vrázová

Úřadovna: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650

Telefon: 656-1117

kamarádům. "To byla nejdelší hymna, kterou jsem kdy zpíval", poznamenal jeden bratr. Konec hymny je koncem zájezdu.

40. výročí II. světové války vyvolalo nejen osobní vzpomínky, ale i úvahy a hodnocení poválečného vývoje. Jen západní polovina Evropy poznala mír, svobodu a blahobyt. Ta naše polovička, t.j. Střední a Východní Evropa, dobytá a obsazená sovětskými vojsky, žila a žije skromným způsobem v nesvobodě a připravuje se na útočnou válku.

Skutečnost, že v Evropě byl zachován mír po 40 let a že na Západě lidé žijí v blahobytu a ve svobodě, je úspěchem politiky Spojených států. Vzpomeňme si na organizaci UNRA, která živila a oblékala milióny strádajících Evropanů; na Marshallův plán, který položil základy k rozvoji evropského průmyslu a umožnil tak značné zvýšení životní úrovně v Evropě a konečně na NATO, které s americkou podporou zajistilo mír.

Není divu, že když jsme si připíjeli "Vive La France" a "God Save the Queen", se mi chtělo do celého světa zavolat "God Bless America!" Náš program je tedy jasný — podporovat tu americkou politiku, která udržela mír v Evropě po 40 let, neboť bez silné Ameriky nebude ani mír, ani svoboda a ani blahobyt.

KONFERENCE EXPERTŮ NA LIDSKÁ PRÁVA V OTTAWĚ

Zahájení konference, k němuž mělo dojít 7. května, se zdrželo, protože předběžná jednání, která byla zahájena 23. dubna t.r., skončila na mrtvém bodě, když se delegáti 35 zemí, jejichž představitelé před 10 lety podepsali Závěrečný Akt z Helsinek, nemohli dohodnout na pořadu jednání. Konference byla zahájena o den později a potrvá 6 týdnů. Jednání konference není přístupno veřejnosti a tisku.

Vedoucím americké delegace, která se skládá ze zástupců State Departmentu a Helsinské Komise, je velvyslanec Richard Schifter, který byl vedoucím americké delegace na jednání Komise pro Lidská Práva Spojených Národů, které se konaly v Ženevě.

Americká delegace se zaměří na jednání o porušování lidských práv jednotlivců, dále na porušování a nerespektování svobody náboženského vyznání, na situaci skupin, které v signatářských státech monitorují dodržování závazků Závěrečného Aktu z Helsinek a na rusifikaci některých národnostních skupin v Sovětském svazu.

V této souvislosti byl americké delegaci před odletem do Ottawy předán 25-stránkový elaborát o porušování lidských práv v Československu, který obsahoval sedmi-stránkový popis situace v Československu, pokud se týká porušování lidských práv v oblasti vzdělání, svobody projevu, tisku, emigrace, diskriminace v zaměstnání a zneužívání psychiat-

rie, jakož i pronásledování věřících, kteří se veřejně hlásí k svému náboženskému přesvědčení. Elaborát dále zahrnoval 18-stránkový seznam osob, které jsou t.č. v Československu vězněny nebo pronásledovány pro svoje přesvědčení. Tento elaborát byl také zaslán do Ottawy všem západním delegacím a na tiskové konferenci, konané v Ottawě 29. dubna, předán zástupcům tisku, rozhlasových a televizních stanic, včetně zástupců Radio Free Europe a Hlasu Ameriky. Elaborát připravila a zaslala členům delegace ses. Anna Faltusová, místopředsedkyně Československé národní rady americké.

Komemorace 40. výročí skončení II. světové války v Československu

Čtyřicáté výročí skončení druhé světové války bylo v Československu oficiálně oslaveno také velkou vojenskou přehlídkou v Praze. Mezi defilujícími jednotkami byl také konvoj raket typu SS-21, které jsou rozmístěny v Československu. Mezi jednotkami, které pochodovaly, byly jednotky ozbrojených sil, příslušníci bezpečnostních sborů, pohraničních stráží a milice. Všechny transparenty v Praze, které zdobily budovy v ulicích, kudy vojáci pochodovali, nesly hesla, které hovořily o osvobození Československa sovětskou armádou.

Americký velvyslanec v Československu se přehlídky nezúčastnil na protest proti tomu, že oficiální pozvání hovořilo jen o tom, že se "...přehlídka koná na počest osvobození Československa Sovětským svazem...".

Před tím byli zástupci amerického velvyslanectví v Praze pozváni místními činiteli ke vzpomínkovému slavnostem, při nichž byly položeny věnce k asi dvaceti památníkům amerických vojáků, kteří na československém území v boji proti nacistům ztratili své životy. Zástupce amerického velvyslanectví byl při několika příležitostech nucen vzpomínkovou slavností opustit v důsledku toho, že někteří místní činitelé pronášeli nevhodné výroky.

V rámci vzpomínkových oslav 40. výročí osvobození západních a jižních Čech americkými vojáky, navštíví americký velvyslanec v Československu, William H. Luers se svými spolupracovníky, památníky amerických vojáků, kteří padli při osvobození západních a jižních Čech, a to v Chebu, v Domažlicích, v Kasperských horách, v Klatovech, v Kolovci, v Liticích, ve Lnářích, v Poli, v Rokycanech, v Sušici, ve Strakoncích a ve Vítějvicích. —afa—

Čtyřicáté výročí osvobození západních Čech americkou armádou

V knihovně amerického velvyslanectví v Praze byla americkým velvyslancem Williamem Luersem v pondělí otevřena výstava fotografií, nazvaná "1945—1985: Čtyřicáté výročí osvobození západních Čech americkou armádou". V

krátkém projevu velvyslanec Luers zdůraznil významnou roli Spojených států při osvobození Československa; připomněl, že osvobození bylo dosaženo společným úsilím odvážných mužů a žen mnoha zemí. Prohlásil dále, že Američané jsou hrdi na svůj příspěvek a zdůraznil, že fotografie připomínají důležité období v historii našich dvou zemí a poskytují názorný příklad úzkých svazků, jež existují mezi československým a americkým lidem. Většina fotografií byla velvyslanectví pro tento účel zaslána československými občany. —afa—

“Helsinki Human Rights Day”

Úterý, 7. května 1985, byl prezidentem Reaganem vyhlášen za “Den lidských práv”, čímž se má zdůraznit pozornost, kterou Spojené státy věnují otázce dodržování lidských práv. V ten den byla v Ottawě, v Kanadě, zahájena první fáze konference expertů na lidská práva států zúčastněných v t.zv. CSCE process — signatářů Závěrečného Aktu z Helsinek. Tato konference potrvá 6 týdnů a předcházely jí dva týdny přípravných jednání. President Reagan ve svém prohlášení řekl, že Spojené státy budou neúnavně usilovat o významné výsledky, a zdůraznil, že atlantické demokratické státy neustoupí od úsilí zabezpečit, aby články Helsinské Dohody o lidských právech byly jednou dodržovány v celé Evropě. —afa—

Konference expertů na lidská práva v Ottawě

Podle zpráv z Ottawy, kde byla dne 8. května t.r. zahájena konference expertů na lidská práva signatářů Závěrečného Aktu z Helsinek, předložil vedoucí americké delegace, velvyslanec Richard Schifter, zúčastněným delegátům k projednání seznam 174 osob, které jsou vězněny v zemích sovětského bloku pro svoje přesvědčení, s tím, že jejich propuštění na svobodu by přispělo k zmírnění mezinárodního napětí. —afa—

Vice-President George Bush vzpomněl Jaroslava Seiferta

Na letošní promoci absolventů koleje Hampden Sydney ve Virginii promluvil Vice-President George Bush, kterému tam byl udělen čestný diplom doktora práv. Ve svém projevu ke 145 absolventům a hostům, Vice-President Bush vyzdvihl životní dílo a osobní statečnost Jaroslava Seiferta, kterému byl udělen čestný titul doktora filologie in absentia. Vice-President Bush dále zdůraznil, že laureát Nobelovy ceny za literaturu, Jaroslav Seifert, zůstal útlakem nezlomen a novým absolventům připomněl důležitost jejich podílu na demokratickém zřízení. Ve svém projevu Vice-President Bush dále řekl, že udělení Nobelovy ceny za literaturu bylo zasluženou odměnou za vše, čeho Seifert v životě dosáhl. “Seifertova poezie”, poznamenal Vice-President Bush, “mluví o životadárném ohni v nitru každého z nás a předává nám sílu a moudrost, abychom i my mohli být silnějšími a moudřejšími...” —afa—

Charta 77 obětím války

Mluvčí Charty 77 uctili dne 7. května 1985 památku československých, sovětských a amerických vojáků, kteří bojovali za osvobození Československa. Jiří Dienstbier, Eva Kantůrková a Petruška Šustrová, položili květiny k památníku amerických vojáků ve Lnářích, k památníku sovětských vojáků ve Slivici, kde 11. května 1945 skončily na československém území boje druhé světové války a u Mostu barikádníků v Praze. —afa—

Výstava fotografií na americkém velvyslanectví v Praze

Jak jsme již oznámili, byla dne 29. dubna t.r. otevřena americkým velvyslancem v Československu, Williamem H. Luersem, výstava fotografií, které zachycují americké vojáky na různých místech v Československu. Většina fotografií byla americkému velvyslanectví zaslána československými občany. Na výstavě je možno shlédnout snímky z Plzně, Strakonice, Sušice, Horažďovic, Staňkova a Starého Plzeňce. Výstavu navštěvuje průměrně 400 osob denně. V den státního svátku, u příležitosti 40. výročí osvobození Československa, se počet návštěvníků zdvojnásobil. Mnoho návštěvníků přináší s sebou další fotografie nebo jiné památky na tuto dobu, které celá léta uchovávali. Většina návštěvníků při té příležitosti vyslovuje Spojeným státům svoji vděčnost s tím, že za pomoc Spojených států Československu nikdy nezapomenou. —afa—

RESOLUCE “SVU” —

předsednictva Československé společnosti pro vědy a umění k čtyřicátému výročí konce druhé světové války v Evropě, 8. května 1945

Před čtyřiceti lety skončila evropská fáze druhé světové války. Nelze zapomenout na utrpení nesčetných lidí z mnoha zemí, jejichž osudem bylo stát se účastníky tohoto světového konfliktu.

Se smutkem, obdivem a s vděčností si připomínáme nejvyšší oběti miliónů mužů a žen, včetně Čechů a Slováků, kteří padli nebo zahynuli ve snaze obnovit svobodu jednotlivce i nezávislosti národů.

Ač je dnes nutno se zastavit, zamyslet a zavzpomínat, právě v této chvíli je neméně důležité, abychom hojili dosud otevřené rány minulosti a abychom — a to snad především — se zabývali budoucností. Toto čtyřicáté výročí nejničivější války, jakou kdy Evropa poznala, musí v nás však zocelit rozhodnutí k úsilovné snaze budovat zítřek, který celému lidstvu umožní život požehnaný svobodou, úctou k důstojnosti člověka a trvalým mírem.

Předsednictvo “SVU” — Československé společnosti pro vědy a umění — celosvětového sdružení, založeného ve Spojených státech amerických v roce 1960 a sjednocující mezi svými členy literáty, umělce, badatele a vědce, kteří pracují a tvoří bez obav z censury a kontroly myšlení — při této významné příležitosti svého členstva rozhodlo:

Znovu vyjádřit trvalou oddanost naší Společnosti zásadám svobody, svobodného vědeckého výzkumu, učení, jakož i literární a umělecké tvorby;

Znovu potvrdit naši pevnou víru, že každý člověk má všude právo svobodně cestovat — ať již ve vlastní zemi, či mimo její hranice — vyjadřovat své mínění, vyměňovat názory s osobami své vlastní volby, vyznávat své náboženské přesvědčení, zakládat zájmové skupiny, zveřejňovat své myšlenky i kritiky, či výsledky vědeckého bádání; a

Pamětlivo toho — že nevědomost vede k predsudkům, nedůvěře a často i k nenávisti;

Znovu zdůrazňovat důležitost práva každého člověka na rovnou příležitost ke školení na všech úrovních, ke vzdělání, které není znehodnoceno vnucenými doktrinami, dogmatickou jednostranností, nebo diskriminací jakéhokoliv druhu.

Jménem předsednictva: Jiří Nehněvajsa, předseda
Miloš K. Kučera, gen. tajemník

HVĚZDNÁ VÁLKA

V březnu se sešla v Köningsteinu v Německu místní Mezinárodní komise pro lidská práva, aby jednala o situaci. Za Československo se zúčastnil Ing. Zbyněk Čeřovský, který nyní žije v Mnichově s rodinou. Za komunistického režimu dopracoval se šarže plukovníka, byl vojenským letcem než se "zpronevěřil", podepsal Chartu a byl za to a za jiné přestupky odsouzen. Mluvil z vlastní zkušenosti o poměrech ve vězení, o bezpráví, o nadvláď StB, která rozkazuje soudcům jaký má být rozsudek. Udával jména, jak se s odsouzenými zachází, o "práci otroků", za kterou se tak mizerně platí, že vězeň po svém propuštění musí ještě doplácet za svůj pobyt ve vězení. V březnovém čísle American Bulletinu jsme přinesli zprávu o jeho svědectví.

V dubnu uveřejnily Kanadské listy zajímavý článek od Ing. Čeřovského, býv. vojenského letce, o "Hvězdné válce".

Z čs. tisku jsme se dozvěděli, že na podzim minulého roku se uskutečnila v Praze 77. generální konference Mezinárodní letecké federace — FAI. Konference se m.j. zúčastnili i tři kosmonauté: za ČSSR pplk. Remek, za Maďarsko pplk. Farkas a za USA John M. Fabian. Konferenci neopomněl samozřejmě pozdravit bývalý náčelník hlavní politické správy čs. armády, později odsunutý na méně významné místo předsedy federálního ústředního výboru Svazu pro spolupráci s armádou.

Jen tak mimochodem pro čtenáře, žijící již delší dobu v zahraničí, musím dodat, že svazarmovské organizaci je stále ve větší míře prisuzována podle moskevského přání čím dál důležitější úloha. Československo, jak známo, přikročilo po r. 70 k totální militarizaci, která nyní již tlačí na čs. ekonomiku tak, že praská ve švech. Svaz pro spolupráci s armádou je branná organizace, která má důležité místo v plánech čs. politického i vojenského velení a to jak v míru, tak i za válečného střetnutí. Vzhledem k totální militarizaci provádí Svazarm tzv. předvojenskou výchovu, která se ve skutečnosti rovná předvojenskému výcviku. Ten je samozřejmě povinný a čs. armáda tak dostává již vycvičené řidiče, ale i spojaře, piloty vrtulníků a spojovacích letounů, střelce, psovody, ale i holubáře, parašutisty a řadu dalších vojenských odborností. Po uplynutí základní vojenské služby si tito vojáci v záloze, samozřejmě že v zájmu vojenské správy, mohou, ale často i musí, prohlubovat své vojenské znalosti v tzv. zájmových klubech cestou hobby. Proto musel p. generál-poručík Horáček na této konferenci vystoupit a pozdravit ji i jménem ústředního výboru KSČ a osobně jejího gen. tajemníka a prezidenta republiky G. Husáka.

Režim nemůže odpustit, aby při jakékoliv příležitosti nevynechal jedinou příležitost k ideologickému vytrubování svých lží, polopravd a demagogických fráží o mírumilovných úmyslech ČSSR a SSSR. Na konferenci musel vystoupit i slavný syn slavného otce, kosmonaut Vladimír Remek. Jeho téma — vesmír: Obsah: Proč by se měly v kosmu instalovat jakékoliv druhy zbraní. Vývoj považuje za zločinný.

A já se ptám: jak to, že občana a kosmonauta Remka neposlal hned režim za mříže nebo do psychiatrického ústavu, což rád a často činí, když se občan ozve s takovou kritikou? Odpověď je jednoznačná. To prostě proto, že náš kosmonaut Remek se stal hláskou režimu a aby nikdo nepochyboval o tom, koho tím myslel, hned v úvodu označil zcela otevřeně zbrojní monopoly na Západě. Teď bychom se mohli zeptat, je-li kosmonaut, pplk. a k tomu inž. Remek tak hloupý nebo naivní, aby nevěděl o čem

mluví? Samozřejmě, že ne. On je jistě informován o tom, že SSSR již dávno vyvíjí, zkouší a snad i instaluje družicové protiraketové systémy a že v tomto směru má před USA několikaletý náskok. On to ví také proto, že od dávných časů všechny pilotované či nepilotované, krátkodobé či dlouhodobé lety jsou výhradně především zcela jednoznačně určeny pro vojenské cíle. On to ví a proto o tom mluví, protože je v zájmu sovětské propagandy umlčet kritické hlasy a vyvolat novou, evropskou nebo i světovou kampaň proti USA, které se snaží tento sovětský monopol zlikvidovat.

K tomuto účelu jsou opět všechny prostředky dobré. Tedy i konference FAI v Praze, která se měla stát sovětskou hláskou a která měla zase přesvědčovat světovou veřejnost o mírumilovných úmyslech SSSR. A k tomuto cíli si jako štafáž pozvali i amerického kosmonauta, který ve své lidské prostotě, důvěře, z turistického zájmu poznat jiný kraj zeměkoule, nebo snad i pro interest dobře placených diet, se propůjčil jako mnozí jiní k tomuto úsilí.

Jen nepoučitelní naivkové mohou být přesvědčeni o dobrých úmyslech čs. politické garnitury a proslulém slovanském pohostinství. Nikoliv, kongres se v ČSSR sešel proto, aby mohl být využit pro ideologické cíle a ovlivňování světového mínění a k zahájení světové kampaně proti americkým zájmům ve prospěch SSSR. A jako obvykle, někteří političtí naivní občané zemí západních demokracií se ve své nevědomosti zase nechali k této akci propůjčit. Tentokrát to byl americký kosmonaut, jindy německý nebo švédský politik, francouzský herec nebo anglický horník se svým odborovým svazem. John M. Fabian na kongresu řekl: "Vesmír by měl zůstat trvale mírový. Budou-li se o to vytrvale snažit všichni, bude tomu tak i nadále. Obdivuji sovětské dlouhodobé lety. My se o takový program budeme snažit až v 90. letech". A tak dále.

Obdivuji J. M. Fabiana. Obdivuji ho však zejména proto, že jako americký kosmický specialista mohl uskutečnit kosmický let přesto, že je úplně slepý. Slepý proto, že nevidí, jak rádi by dosáhli Rusové měsíce, jak rádi by měli takovou techniku, jakou mají Američané a která by umožnila, aby se na něm zúčastnil tohoto letu. Buď to neví, nebo to vědět nechce. Zbývá jen, aby mu Moskva za tento jeho postoj udělala nějaké to vyznamenání. A bude-li mu dopřáno ještě jednou letět, ať se pořádně podívá po obloze. A kdyby přesto nic neviděl, ať si zajde do studovny Pentagonu a tam mu dodají literaturu o situaci a stavu kosmických zbraní současnosti. Pak snad prohlédneme. Jestli ale už zase nebude pozdě.

Ing. Zbyněk Čeřovský

NOVÝM EMIGRANTŮM

Přejímáme tento článek ze "Zpravodaje" Čs. národního sdružení v kanadském Vancouveru, protože se domníváme, že málokdy adresoval někdo nově přichozím z Československa slova tak jasná, precizní a — při všem realismu — i plná oprávněné naděje.

Mezi novými přichozími a starousedlíky z loňského roku občas vznikají nedorozumění. Ti starší se diví, co to sem teď chodí, a ti mladší nemohou pochopit, jak může být někdo tak nevědomý a zapomínat, jak to v Československu vlastně vypadá. Takže zdárné dělení exulantů začíná už v prvních minutách po příchodu do Kanady. Pak k tomu přibudou ještě ti, kdo si vzali za životní úkol dbát o čistotu exilu, a ti dodělají a otráví všechny zbývající, kteří jsou ještě ochotni se

s druhými krajany bavit. Ani se nechci pokoušet dávat novým příchozím rady, co mají dělat a čeho se mají vyvarovat. Takových rad už určitě slyšeli moc, a to od těch, kteří to mysleli dobře i od těch, kteří se jen tak chtěli vytáhnout.

To vše však je lidské, nikdo se tomu nedívá a žijeme s tím po léta. Píší to v článku pro nové imigranty, abych je zocelil pro boje, které je ještě čekají, kterým se nevyhnu, a které stejně končí tím, že se lidé nakonec poznají a spřátelí se. Imigranti z Československa se již v dětství naučili, že život je řetězem průsvihů, bezprostředně na sebe navazujících a že ještě nikdy nebylo, aby jaksi nebylo.

Takže člověk z Československa se většinou otrépe, setrese se sebe kapky nedávné průtrže mračen a začne i zde v Kanadě žít po své chuti. Pokud jsem si v nedávné době všiml, většina nových emigrantů začne pracovat brzy po skončení školy. Neradil bych jim však, aby šli do zaměstnání bez ukončení školy. Znalost jazyka je tím nejdůležitějším, co rozhoduje o jejich úspěchu v zaměstnání a dalším osudu.

Znalost jazyka je důležitější než odborná kvalifikace. Někteří jsou zpočátku nuceni brát i zaměstnání, které jejich kvalifikaci neodpovídá. To je však pouze dočasné.

Tady se stát bere vážně! Je to náš stát a my jsme jeho občané. Tuhle se jeden nový divil, jak to, že si tak bereme k srdci, že pošta nefunguje, jak by měla. To v Československu že jsme rádi, když alespoň trochu funguje. Ano, jenomže tady je pošta naše.

Se státem se tedy hádáme, na politiky nadáváme od prvního dne, kdy jsme si je zvolili, ale jsou to *naši politici* a my můžeme nadávat, protože jsme si je zvolili svobodně a dobrovolně. Chápete ten rozdíl, noví emigranti? *Stát tu není nepřítelem, stát je náš a chceme jej mít lepší.* Také náš vztah k vrchnostem je trochu jiný. Ten spolek, co se v něm někteří mohou upracovat, ačkoliv z toho nic nemají a nanejvýš mohou dostat od někoho vynadáno, to je *náš spolek!* Nikdo nám na něj nic nedal a ani nedá, ta nová vláda rozhodně ne, protože teď Kanada konečně přestane žít nad poměry, a je to tak správné. Novým imigrantům to říkám, aby si nemysleli, že naše Sdružení je nějakým takovým místním národním výborem. Ne. Tady se tyhle věci dělají dobrovolně a tím myslím *opravdovou* dobrovolnost. Lidé to dělají, *protože chtějí* a myslí si, že je to nutné a užitečné.

Tohle je věc, která mně osobně, když jsem přišel ze všech těch povinných školení a desetiminutovek na pracovišti trvala nejdéle, než jsem ji pochopil. Snažte se ji pochopit co nejdříve. Budete pak vědět, co je to za lidi, kteří vám překládají na úřadě a vozí vás ty první dny, abyste v samoobsluze poznali, co je dětská kašička a co je krmení pro psa.

A taky se neodtahujte, až vás bude Sdružení o něco žádat. Něco pro vás udělali a později zas vy uděláte něco pro ty nové. Také jsou takové případy, kdy Sdružení někoho sponzorovalo při příchodu do Kanady a on pak řekl, že už se spolky nechce mít nic společného. Lidé jsou různí.

Jak tak zdaleka pozorují život v Československu, řekl bych, že tam se lidská společnost rozpadla na hromadu jedinců, kteří nechtějí mít jeden s druhým nic společného. Zřejmě si nevěří. To tu není. *Tady ještě lidé dovedou být opravdovými přáteli. Tedy někdy.* Neidealizujme si to. Ale v podstatě je to tak.

Přišli jste do země, kde stojí za to žít. Ještě se vám nějakou dobu bude zdát emigrantský sen, že jste zase jako v

Československu a ráno máte vzbudit děti do školy v Torontu, a nestihnete to, protože nemáte pas a výjezdní doložku. Pak se vzbudíte a řeknete: *"To je krása, že jsem tady"*. Ten sen budete mít řídkěji a řídkěji; budete si tu postupně splňovat přání, pro která jste sem přišli. Někteří proto, aby měli pocit svobody a nemuseli se kroutit před domovní důvěrníci, a jiní, aby žili plnější život než tu prázdnotu tam doma, a aby mohli studovat a aby jejich děti nemusely procházet tím vším, čím jsme museli procházet my, aby pro ně byl pionýr jedním z těch, kteří tuto zemi osazovali před sto lety a ne povinnou nudou, a to vše.

Tuhle jsem slyšel někoho ještě z těch starších říkat, že ti noví jsou takoví nepolitici, ale podle mne právě tohle, snaha začít nový život podle svých představ a *nemuset lhát a předstírat, to je právě ta nejvyšší politika*, pro kterou lidé chodí na tento kontinent už stovky let. Vy taky.

Stanislav Reiniš

Důležité upozornění pro nové emigranty

Víte že, ... musíte hlásit Emigračnímu úřadu změnu adresy po každém přestěhování! Během prvního roku pobytu v USA každý emigrant má obdržet tak zvanou "green card", je to zelená legitimace, která je velice důležitá. Pokud ale není oznámená změna adresy, zelená legitimace vás nezastihne.

Víte že, ... když chcete cestovat do ciziny a dosud nemáte zelenou legitimaci a i když ji máte, musíte mít tak zvaný "reentry permit", čili povolení k návratu do USA! Opomenutí tohoto důležitého dokladu vám může způsobit spoustu problémů, jako deportace nebo ztráta statusu, na který jste do USA přijeli a celý emigrační proces se musí obnovit a začít od začátku. Vyřízení žádosti k návratu do USA trvá pouze 1 až 2 měsíce a ušetří vám hodně starostí.

Víte že, ... Československá národní rada americká má dobré výsledky se slučováním rodin? Jestliže jste zanechali vaše nezletilé dítě v Československu a chcete aby vaše dítě přijelo čili vyemigrovalo za vámi do USA, musíte zažádat USA úřady a čsl. úřady o sloučení rodiny. Československá národní rada americká vám v této záležitosti může poradit a pomoci.

O informaci piště: Czechoslovak National Council, 2137 S. Lombard Ave., Cicero, IL 60650, nebo telefonujte, číslo (312) 656-1117, O. Kovářová od 9—12 hod. Formuláře na změnu adresy máme v úřadovně ČSNRA.

Setkání s Vladimírem Škutinou v Chicagu

Na jednom ze svých světoběhů navštívil Vladimír Škutina, žurnalista, publicista a divadelní a televizní režisér, žijící ve Švýcarsku, opět Chicago a 27. dubna uspořádal ve společenském sále Velehradu monologické vystoupení, pod záštitou Oblastního výboru ČSNRA jako "Večer humoru a legrace s Vladimírem Škutinou".

Být na jevišti sálu pro dvě stě osob půl druhé hodiny sám není snadné ani pro humoristu Škutinových zkušeností, protože obecenstvo, pohlížející směrem k poměrně velkému jevišti ve formálním divadelním představení, je sice fysicky v situaci diváků, ale funkčně je v roli posluchačů. Na jevišti nedochází k žádnému pohybu, dochází tam pouze, řečeno horníčkovsky, "k jednomu hlasu". Celková rozlehlost a formálnost prostředí je v rozporu s komorně intimním projevem mluvčího. Vladimír Škutina se na svém putování musí přizpůsobovat nejrůznější architektuře místností, kde se

jeho večery konají, a snaží se formální prostředí překonat maximální nenuceností projevu. Aby zabránil monotónnosti, s níž by na velkém jevišti jako ve Velehradu musel zápasit i Richard Burton při večeru monologů z Shakespeareových tragédií, rozdělil si pořad na tři části, obsahově sice skloubené, ale přece každá vyžadující jiný hlasový i emocionální přístup. Úvodní část má jazykově literární a obsahově fejetonický charakter, je osobně retrospektivní a připravuje posluchače na část hlavní, prostřední. Formou se ze všech tří částí nejvíce blíží monologu. Mluví v ní vzpomíná na svoje dětství, strávené v blízkosti pražského Národního divadla, zamýšlí se nad jeho počátky, nad jeho požárem, a vidí ve Zlaté kapliče symbol jednoty, která je základní podmínkou přežití národa v dobách útisku. Národní divadlo zůstává volným rámcovým symbolem celého pořadu.

V druhé, hlavní části autobiografické reminiscence pokračuje, ale má anekdotický ráz a Škutina nás v ní seznamuje se svými bohatými zkušenostmi v divadle a v televizi, a se svou spoluprací s Janem Werichem a Miroslavem Horníčkem. Jejich vliv je na jeho hlasovém projevu, dikci, stylu podání a gestu patrný, ale nikoliv ve smyslu napodobení. Škutiny večery jsou formou do té míry blízké Horníčkovým spontánním monologům (které jsou intelektuálně i technicky dalším krokem a zobtizením jeho dialogu s Janem Werichem, v nichž obdivuhodně nahradil Jiřího Voskovce), že v Horníčkově i Werichově fyzickém, hlasovém i stylistickém přístupu k materiálu vidí osvědčený vzor, z něhož je záhodno vyjít. Konečným výsledkem je monolog Škutinův, nikoliv napodobenina někoho jiného, ale Horníčkův a Werichův vliv je nepochybný.

Závěrečná třetí část po přestávce je slabší nejen relativně v poměru k částem předcházejícím, ale i objektivně. Je to anticlimax, aniž došlo k vyvrcholení. Za takových okolností znějí Škutiny občasné vulgárnosti jako východisko z nouze tím spíše, že jich nemá zapotřebí. Škutina ví, že Werichova, Horníčkova a Čapkova lidovost není nikdy vulgární. Naopak, obrovský kulturní a civilizační vliv a přínos těchto mistrů obecného jazyka je v kombinaci vysoké inteligence a jejího kolokviálního vyjádření. Experimentální jazyk některých soudobých českých spisovatelů znovu a znovu dokazuje, že vulgarita je přijatelná a opodstatněná v psané literatuře tehdy, je-li funkční. Je-li tomu tak, platí totéž ještě v daleko větší míře v literatuře mluvené.

Diskuse, která po vystoupení následovala a v níž mluvčí čerpal z mezinárodních zkušeností včetně pobytu v Jižní Africe, patřila k vysokým kladům večera.

Tiskový odbor Oblastního výboru ČSNRA

"Kde bydlí čas"

V Bohem Pressu v Curychu vyšla knížka pro děti "Kde bydlí čas", pohádkové vyprávění Vladimíra Škutiny, ilustrované belgickou malířkou jménem Marie José Sacré, která na frankfurtském knižním trhu dostala cenu za nejlepší ilustrace. Vychází nákladem 21.000 výtisků německy, holandsky, anglicky, francouzsky, španělsky, dánsky, finsky, japonsky — a poprvé vůbec v desetileté historii dětského nakladatelství i česky.

Nakladatelství Bohem Press se dostalo s výstavou svých dětských knih do New York Metropolitan Museum. Ředitel Oto Božejovský sklízí velkou chválu a to nejen v domácím tisku, ale i v madridských novinách, na španělské televizi i jinde ve světě.

Reportér

Magazín literárně zábavný, vydávaný zvláště pro exil, je zajímavý svým obsahem i široké veřejnosti na Západě, i v Československu (pokud se tam dostane). Vychází v Curychu již druhým rokem. Vladimír Škutina s redakční radou a výtvarným redaktorem Karlem Trinkerwitzem získali řadu vynikajících žurnalistů a spisovatelů k účasti. Ze seznamu autorů a námětů poznáte, že Magazín splňuje svůj úkol. Do lednového čísla přispěli: Milan Kundera: Chopinovo piano — Leopold Žitný: Jak vytrstet barbarů — Ota Ulč: Další zpráva o plnění-neplnění Helsinek — Vladimír Valenta: U nás v Albertě — Ján Mlynárik: Andrej Hlinka a problém objektivnej historickej interpretácie — Eva Ledererová: Polská armáda v říjnu 1956 a dnes — Jan Beneš: Co nás ve škole o Jiráskovi neřekli — Přemek Kocián: Nekamenujte proroky — Jan Křížek: Psychiatr a motýli — Antonín Měšťan: Reálie a pseudoreálie v Haškově Švejkovi — Vladimír Veit: A přece se točí — Vladimír Škutina: Hans Erni a olympiáda — Helena Kostková: Tajemství geniality.

Došlo do Ameriky březnové číslo a je neméně bohaté. Na články je mimořádná odezva (i z Československa). Redakce dostává příspěvky, články a kritické připomínky a proto rubrika "Dopisy" je obsáhlá.

Předplatné je 33 švýcarských franků pozemní a lodní poštou a 39 sfr., letecky v US dolarech \$15, v kanadských dolarech \$20. Vychází šestkrát ročně. Zašlete objednávku na Kanadské Listy, Box 520, Station D, Toronto M6P 3K1, Canada.

MÍROVÝ KONGRES A VÁCLAV HAVEL

V Amsterdamu se koná mírový kongres od 3. do 7. července 1985. Václav Havel byl ovšem pozván a právem patří tam být, ale nebude. Přirozeně mu není dovoleno se zúčastnit a proto alespoň napsal svoje názory, vlastně životní krédo a nadepsal to "Anatomie jedné zdrženlivosti". Bylo uveřejněno v Listech, v příloze čís. 2, 1985, ročník XV., v časopise čs. socialistické oposice. Bude to zároveň v Mezinárodním sborníku o evropské identitě (copyright Havel a Rowohlt Verlag).

Tak jako se nedá zjednodušit a podat ve zkratce Solženicyn "nežít ve lži", tak nelze pojednat stručně o Havlovi. Mluví v prvé řadě o míru, co znamená pro mírové (naivní) skupiny ze Západu, co znamená v Sovětském svazu a v Československu. V Československu boj za mír je oficiálně boj proti "západnímu imperialismu", souhlas s politikou sovětského bloku a jednoznačně odmítavý vztah k Západu.

Havel poukazuje na to, že osvícenější ze západních bojovníků žádají odzbrojení nejen svých vlastních zemí, ale souběžně odzbrojení všech. Upozorňuje jak nebezpečný je a byl by v Československu "docela plachý" projev nesouhlasu s vládní politikou. Zatímco západní tisk uveřejňuje mapy, kde jsou nebo budou vybudovány raketové základny, v Československu je to státní tajemství a kdyby si někdo dovolil to co na Západě, znamenalo by to "čtrnáct krutých let ve Valdicích. Západní mírové hnutí má reálný vliv na jednání parlamentu a vlád. A vězení neriskuje. Zde (v Československu) se vězení riskuje. A vliv na rozhodování vlády je — aspoň v tomto bodě — nulovým".

Havel pokračuje v popisování příkladů rozdílného smýšlení na Západě a za železnou oponou, dnešní náladu v Československu "proč si pálit prsty?" když občan ví, že bude

napospas tajné policie bude-li jen snít o tom co si dovoluje člověk na svobodě.

“Disidentský život není v Československu něčím obzvláště veselým, a tím méně pobyt v čs. věznicích”. Analyzuje československou “zdrženlivost”: “Čs. občané poznali už dávno kam vedle cesta appeasementu... Navzdory vši zdrženlivosti je určitá sympatie. A je tu nové pochopení významu lidských práv, lidské důstojnosti a občanských svobod.” Havel mluví o tom co je reálné a co není.

Jsou u východoevropských disidentů názory a návrhy velice rozdílné o budoucím uspořádání Evropy. Havel uvažuje o tom a ač si nedělá iluze o zahraniční politice Spojených států, nicméně “míra vnitřních svobod a tudíž i důvěryhodnost mezinárodně politická se mi zdá být u obou velmocí tak hluboce rozdílná” že je nesmyslné považovat oba kolosy za stejně nebezpečné.

Československé disidenty popisuje s láskou: “Cosi heroicky snilkovského, bláznivého a nereálného je zakleto v samém východisku disidentského postoje. Vždyť disident je ze samé podstaty věci tak trochu donkichot: píše své kritické analýzy a dožaduje se svobod a práv sám a sám — jen se svým pérem a ruce — tváří v tvář gigantické moci státu a jeho policie; píše, volá, křičí, žádá, dovolává se zákona — a přitom ví, že ho za to dříve nebo později zavrou. Proč tedy najednou takové skrupule? (když má podepsat nějaký program mírového uspořádání Evropy). Vždyť v oblacích pošetilosti by se měl pohybovat jako ryba ve vodě”.

Pokud jde o budoucnost, jde mu víc o mravní a politické hodnoty, na nichž by měla spočívat, “než o předčasné spekulace, jak a kým budou tyto hodnoty lidem zajištěny... To je tedy onen přirozeně bláznivý svět disidentství. Je smysluplný, protože je ve svém rámci důsledný. Je taktický, protože netaktizuje. Je politický, protože nepolitizuje. Je konkrétní, reálný, účinný — nikoliv přesto, že je bláznivý, ale právě proto. A ovšem i proto, že jeho ‘bláznovství’ je jaksi integrální, sobě věrné, se sebou samým identické. Je to možná svět snů a ideálů, nikoliv svět utopie”.

Končí svoje pojednání o “zdrženlivosti” vysvětlením: “Chtěl jsem pouze vysvětlit, proč si myslím, že jsou a i v budoucnosti asi budou východoevropští disidenti zvláštním způsobem ostražití, kdykoliv jim bude podílet se na mírovém podnikání”.

ZÁJEZDY — Hillsboro

Krajané v okolí městečka Hillsboro, Wis. (nedaleko Wisconsin Dells) pořádají opět letos “Československý národní den” v sobotu 8. června. Z Chicaga se zúčastní taneční skupina Beseda/Domov, aby dodala americkému posvěcení československou národní tradici. Skupina vedená br. Janem Uhlířem a Zdeňkou Židlickou je známa svým krásným vystoupením na plese v Ritz Carltonu. Nedávno vystoupili v zábavním programu pořádaném v hotelu Hamilton, Itasca, Ill. ve prospěch MacNeal Hospital v Berwynu.

Do Hillsboro vypraví autobus cestovní kancelář Čihák World Travel, 6302 West Cermak Rd., Berwyn. Odjedou v sobotu ráno 8. června a vrátí se kolem půlnoci téhož dne. Cena cesty autobusem s celodenním průkazem je \$28. Přihlaste se včas u Čihák World Travel (tel. 795-9050).

Lidice

O týden později 15. června, v sobotu odpoledne se koná tradiční zájezd do Lidic, Ill. se zastávkou na zpáteční cestě

ve White Fence Farm. Bližší údaje budou zveřejněny v krajaňském tisku. Autobus a cestu připravuje opět Čihák World Travel.

XVI. Slet amerického Sokola

Slet se koná od 26. do 30. června. Je celá řada událostí v těchto dnech, soutěže dětí, mužů a žen, soudcování, a vyvrcholí to v neděli sletem. Čeká se velká návštěva. Přátelé uvítají příležitost se sejít na slavnostní večeři v pátek večer **28. června. Banket se koná v Marriott Oak Brook hotelu, 1401 West 22nd Street, Oak Brook, Ill.**

Sletové představení je v neděli odpoledne, **30. června** na Hoffman stadiónu Morton West v Berwynu, Cermak Rd. u Harlem. Bližší podrobnosti podá hlavní úřadovna: 6424 W. Cermak Rd., Berwyn, Ill. Tel. (312) 795-6671.

Výroční schůze oblastního výboru ČSNRA

Oblastní výbor Československé národní rady americké měl svou výroční schůzi 17. dubna 1985 v 7:00 hodin večer v místnosti školy T. G. Masaryk v Ciceru.

Schůzi řídil předseda br. ing. Herman Tabák. Po zprávách úředníků, zástupců odboček a přidružených organizací došlo k volbám nového výboru.

Po předběžné přátelské dohodě s dosavadním předsedou br. H. Tabákem přijal předsednictví pro nové období br. St. Brym. Br. Tabák byl zvolen místopředsedou a slíbil br. Brymovi účinnou pomoc. Až na malé změny “staří” osvědčení úředníci zavázali se dále vykonávat své dosavadní funkce. Na schůzi bylo prodebatováno pořádání našeho XXXV. reprezentačního plesu, jehož datum bylo stanoveno na sobotu 25. ledna 1986. V říjnu vzpomene založení svobodné Československé republiky.

Byla podána zpráva o sloučení odbočky “Dr. Milady Horákové” s odbočkou “Západní předměstí” — předsedkyní spojených odboček je ses. Vlasta Vrázová.

S potěšením byla přijata zpráva br. H. Tabáka o pokračování v promítání českých filmů odbočkou “28. říjen” a o živé činnosti a návštěvě schůzi odbočky “Milan R. Štefánek”, o níž referovala ses. M. Dellinová.

Za tiskový odbor oblastního výboru — F.U.

Odbočka “28. říjen”

Odbočka konala řádnou členskou schůzi dne 13. května v budově Mid-America. Po vyřízení členských záležitostí konala se velice zajímavá přednáška br. dr. Rozbořila na téma “Majetkové trusty, dědictví, poslední vůle”. Téma přilákalo mnoho členů odboček “Dr. Milada Horáková” a “Západní předměstí”. Po výkladu obrátili se přítomní na předsedu ČSNRA četnými dotazy. Hlavní zájem byl ovšem o poslední vůli, “co by se mohlo stát” atd.

Neméně důležitá byla činnost “filmová”, kterou uspořádala odbočka “28. říjen” a která letos končila 20. května ve škole Masaryk, 4701 W. 22nd Pl., Cicero.

V krajaňském tisku byla veřejnost upozorněna na tento film “Roztomilý člověk”:

Dozvoďte také, abychom vám, našim věrným divákům, při této příležitosti poděkovali za vaše návštěvy na našich filmových představeních a za vaši podporu dobré věci. Snažili jsme se někdy s větším, někdy s menším úspěchem přinést vám dobrou zábavu.

Předsednictvo odbočky “28. říjen”

ČSA

**nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota
v Americe**

jest připravena poskytnouti vám nejvýhodnější druhy
životních pojistek plně zabezpečujících
vaši ochranu.

Rovněž nabízíme pojistky
poskytující pravidelný starobní důchod
jakož i pojistky hypoteční.

Další informace ochotně podají:

"Pioneer of Fraternal Life Insurance"

CSA PLAZA • 2701 SOUTH HARLEM AVENUE • BERWYN, IL 60402
Telefony (312) 795-5800 — (312) 242-2224

V Ě S T N Í K

CZECHOSLOVAK NATIONAL COUNCIL
OF AMERICA
2137 So. Lombard Ave. — Room 202
Cicero, Illinois 60650

ADDRESS CORRECTION REQUESTED